

дитячий християнський журнал

Стежунка

ISSN 2194-3796

3 / 2024

НАЗВАВ БОГ СУШУ ЗЕМЛЮ,
А ЗІБРАНІ РАЗОМ ВОДИ
НАЗВАВ МОРЯМИ.

Веня та Лія приїхали в гості до дідуся, який живе в Ізраїлі. Їхній дідусь – викладач біблійного коледжу, і він обіцяв показати онукам визначні пам'ятки, пов'язані з Біблією. Учора вони мали екскурсію містом, де живе дідусь. А що вони побачать сьогодні?

Третій день

Дідусь прочитав онукам перший розділ Біблії, помолився і сказав:

- А тепер – смачного!
- Куди ми сьогодні поїдемо? – спитала з набитим ротом Лія, але, побачивши суворий погляд дідуся, швидко проковтнула й вибачилася: – Пробач, дідусю, знаю, що недобре розмовляти з повним ротом.
- Сьогодні ми вирушимо в Єрусалим. Але поїдемо рейсовим автобусом, бо там важко знайти місце для стоянки на весь день.
- І куди ми підемо? – поцікавився Веня.
- У Храм книги.
- Що то за храм такий? – здивувався Веня.
- Побачиш, побачиш... Ну ж бо, збирайте свої рюкзачки. Не забудьте взяти із собою пляшки з водою.

Час пік минув, тобто людей, які вирушали на роботу, вже не було, і в автобусі виявилось багато вільних місць. Вийшовши на потрібній зупинці, дідусь, Веня та Лія пішли в бік Єврейського університету. Ще здалеку вони побачили круглий купол, що яснів білизнаю й дуже нагадував кришку від стародавнього глечика.

Дідусь придбав квитки, і ввічливі робітники провели їх у кінотеатр. Виявилось, що Храм книги – це музей. Веня та Лія отримали навушники і... поринули у світ стародавнього Єрусалима. Вони разом із молодим священником і хлопчиком із Кумрана потрапили в Єрусалим часів Ісуса Христа.

– А тепер ми подивимося найголовніші експонати цього музею – рукописи Мертвого моря, – сказав дідусь і провів онуків у простору світлу залу, де уздовж стін у вітринах були виставлені справжні стародавні рукописи Біблії.

– Дідусю, а як сталося, що рукописи опинилися у глечиках? – поцікавився Веня.

– Коли гнів Божий прийшов на наш народ, як передбачив Ісус, і римляни все руйнували й палили, тоді ессеї – це така юдейська громада, – які жили в Юдейській пустелі, сховали від ворогів свої рукописи в печерах.

Посеред зали, просто з-під даху над вітриною, виставленою колом, поруч із сувоєм Книги пророка Ісаї, звисала... величезна печатка.

– Що це? – тихо запитала Лія, смикнувши дідуса за рукав.

– Увесь Храм книги побудовано так, щоб ми могли собі уявити, як жили люди за часів Ісуса Христа, за яких умов були написані ці рукописи...

– Я маю на увазі ось це, – перервала дідуса Лія, тицяючи на печатку.

– Цим архітектори хотіли показати, що Сам Бог із неба підтвердив правдивість Свого Слова, Біблії. І Сам Бог подбав про те, щоб ми знали: Біблія, яку ми читаємо, – точна, вона не містить помилок, не має суперечностей. А ці рукописи – свідки цього.

– І все, що написано про творіння, саме так і було? – пригадав Веня вчорашню бесіду.

– Авжеж, саме так. Не все ми розуміємо, але в Біблії все правильно.

– Я вчора ще довго про море й небо думав, мені воно навіть наснилося, – промовив Веня, коли мандрівники сиділи на лавці біля макета Єрусалима, що неподалік музею.

– Цей макет міста створено на основі останніх археологічних відкриттів. Він показує Єрусалим, яким його бачили Йосип, Марія та хлопчик Ісус, – пояснив дідусь. – Так, про море... У Біблії написано, що Бог третього дня зібрав усю воду в одне місце, щоб з'явився суходіл. На Землі був лише один океан та один материк. А потім Бог промовив слово, і на суходолі раптом у всій своїй красі з'явилися різні рослини...

– Але ж іще не було Сонця... – здивувався Веня.

– Світло Бог створив першого дня. Воно не прив'язане до Сонця. Це зараз ми звикли світло із сонячним сяйвом пов'язувати. Третього дня Бог розділив море й сушу і зробив нашу Землю прекрасним пишним садом. А що це саме так було, ми знаємо: Бог так у Своїм Слові, Біблії, сказав. Думаю, що нам час зайти в якусь кав'ярню й пообідати, – вирішив дідусь, обійняв онуків і пішов з ними у бік галасливої вулиці.

Далі буде...

А зошит не винен

Олена Хеттлер

Оленко, що ти робиш?!
Це ж твій зошит із природознавства!

Отак йому і треба! Учителька на уроці сказала, що Бога немає, що це все вигадки!

А ти?

А я відповіла, що Бог створив увесь світ: землю, океани, рослини, тварин і людину!

А вона?

А вона мені двійку поставила! Я так розсердилася, ледь до кінця уроку досиділа...

Зрозуміло... Розповімо мамі з татом про це, щоб вони з учителькою поговорили.

А поки що почитаймо нову «СТЕЖИНКУ». Дивись, тут і тема відповідна:

Прочитай текст на сторінці 10! Одне слово виділено кольоровим шрифтом. Упиши його сюди.

Слова на сувої

Олена Хеттлер

Як дізнатися, що написано на цьому сувої, який розірвався на кілька шматочків? Ось підказка: у деяких мовах – як-от єврейській, перській – речення треба читати справа наліво.

ДОВ алережа

юлмез, обен

і ером

ясьтінолкоп

вировтс отх, умоТ

ЗОЛОТИЙ БИЧОК

Бог вивів з Єгипту народ, який тривалий час перебував там у рабстві. Господь провів ізраїльтян через Червоне море, розділивши перед ними води. Аж ось мандрівники зупинилися біля гори Сінай. Бог уклав з ізраїльтянами завіт, договір: люди слухатимуться Його, а натомість Він буде їхнім Богом і зберігатиме Свій народ на всіх шляхах його та благословить його.

– Ми виконаємо все, що накаже нам Господь, – одноставно заявили всі.
– Нехай Мойсей зійде до Мене на гору. Я дам йому закон, за яким ви житимете, – наказав Бог.

Мойсей і його помічник Ісус Навин вирушили на гору, яку огорнула хмара.

Залишивши свого помічника неподалік вершини, Мойсей сам увійшов у присутність Божу. Там Господь дав Мойсеєві Свій закон, який Він записав Своєю рукою на кам'яних плитах, у Біблії їх названо скрижалями. Довго-довго Мойсей перебував у спілкуванні з Богом.

Побачивши, що Мойсей затримується й не сходить з гори, народ зібрався біля Аарона і сказав:

– Послухай-но, зроби нам богів, які підуть перед нами, бо не знаємо, що сталося із цим Мойсеєм, що вивів нас із Єгипту.

Аарон відповів їм:

– Принесіть мені золоті прикраси ваших дружин, синів і дочок.

Коли люди принесли Аарону безліч золотих речей, він зробив із них... золотого бичка. Ізраїльтяни побачили знайомого їм з Єгипту ідола й закричали в один голос:

– Ось твій бог, Ізраїлю, що вивів тебе з Єгипту!

Наступного дня, рано-вранці, вони принесли цілопалення та жертви примирення ідолу. Народ сів їсти й пити, потім почав веселитися.

А тим часом Господь сказав Мойсеєві:

– Зійди з гори. Твій народ, який ти вивів з Єгипту, розбестився. Вони дуже швидко ухилилися від того, що Я наказав їм! Вони зробили собі литого бичка, вклонилися йому та принесли йому жертви. Отже, залиш Мене. Я виллю Свій гнів на них і знищу їх. Потім Я зроблю великий народ від тебе.

Але Мойсей почав благати Господа, Бога свого.

– Господи, – сказав він, – навіщо Тобі гніватися на Свій народ, який Ти вивів з Єгипту великою силою й могутньою рукою? Чому єгиптяни мають казати, що Ти вивів людей зі злим наміром, щоб убити в горах і стерти з лиця землі? Облиш Свій гнів, пом'якши, не наводь на народ лихо. Згадай твоїх слуг – Авраама, Ісаака та Ізраїля, – яким Ти клявся: «Розмножу твоїх нащадків, як небесні зірки, і всю цю землю, про яку Я говорив, дам твоїм нащадкам. Вони одержать її у власність навіки!»

І Господь змінив гнів на милість, і не навів на Свій народ лихо, про яке говорив. А Мойсей зійшов з гори з двома кам'яними скрижалями закону в руках. На них були написи з обох боків, спереду та ззаду. Бог зробив ці таблиці й викарбував на них Своє Писання.

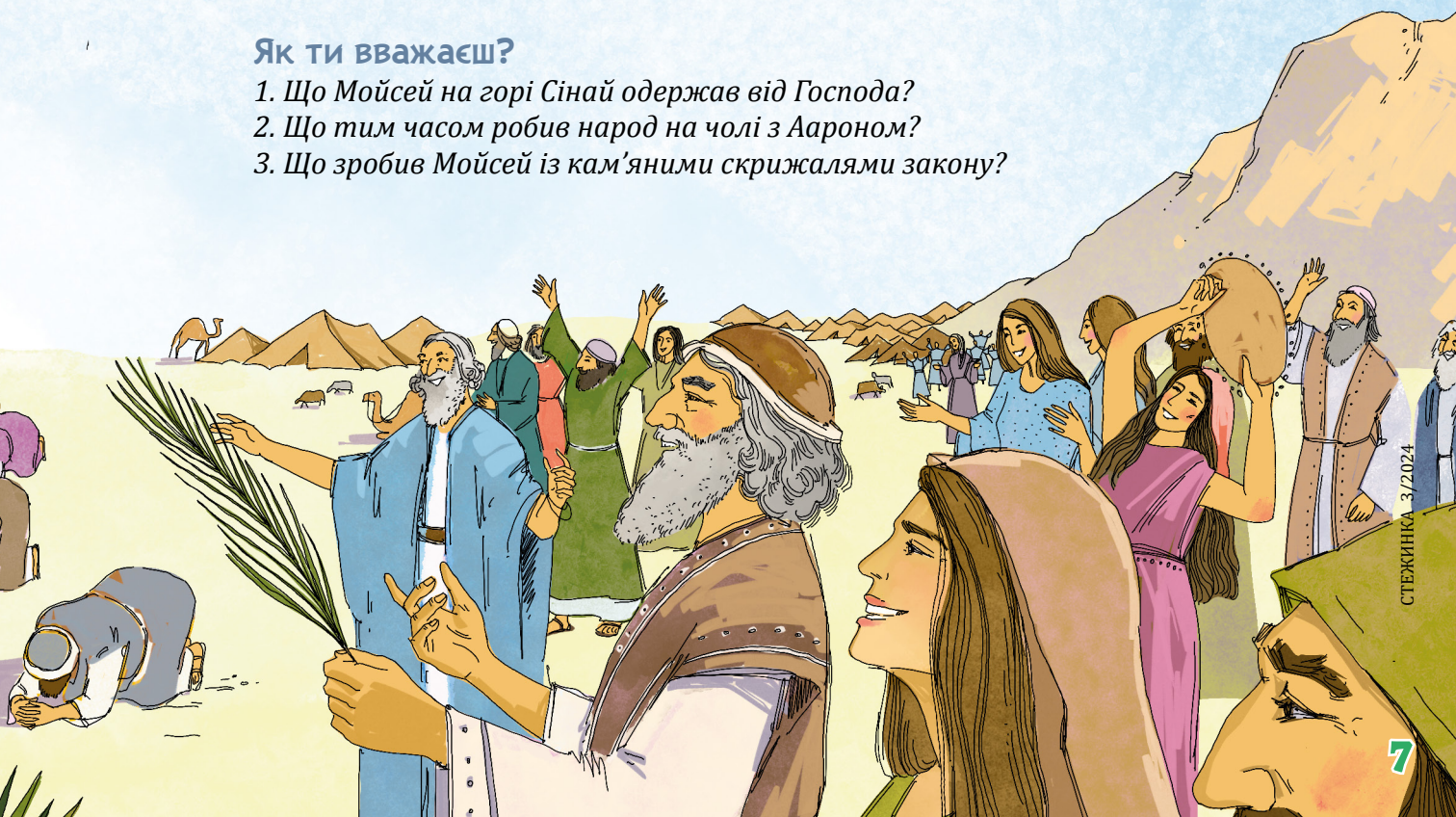
Підійшовши до табору й побачивши золотого бога і танці, Мойсей розгнівався. Він жбурнув кам'яні таблиці, уцент розбивши їх біля підніжжя гори.

Мойсей узяв золотого бичка й розплавив його у вогні. А потім змолв його на порошок, розсипав по воді та змусив ізраїльтян пити цю воду.

Цю історію й те, що сталося далі, ти можеш прочитати у книзі Вихід, розділи 24, 32–34.

Як ти вважаєш?

1. Що Мойсей на горі Сінай одержав від Господа?
2. Що тим часом робив народ на чолі з Аароном?
3. Що зробив Мойсей із кам'яними скрижалями закону?

ІСУС ПРОЩАЄТЬСЯ ЗІ СВОЇМИ УЧНЯМИ

Дії апостолів, 1:4–11

Там, де щойно був Ісус, учні бачать тільки хмару.
Новина, яку вони почули від ангелів, надала їм сміливости на майбутнє.

Щоб розшифрувати цю новину, серед літер, розташованих по колу, знайди ту, яка всередині кожної хмаринки. Це і є перша літера кожного слова, від якої йде відлік.

Випиши знайдену літеру, а потім – кожну третю літеру за годинниковою стрілкою. Упиши сюди слова, які в тебе вийшли.

Зі збірника «Arbeitsmaterial Rätsel 2: Passion, Ostern, Himmelfahrt und Pfingsten»
Опубліковано з люб'язного дозволу видавництва «Bibellesebund Verlag», Марієнхайде

КУДИ ПРЯМУВАВ САВЛ?

З перших літер назв предметів, зображених у квіточці, склади назву міста, куди йшов Савл, коли його зупинило небесне світло.

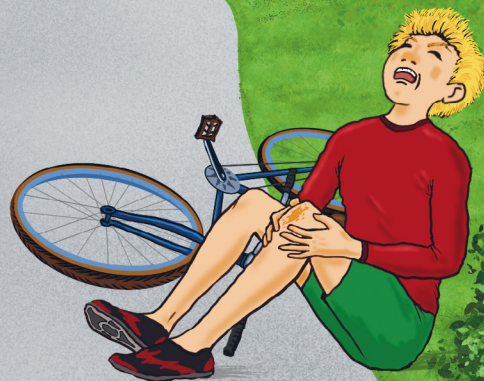
ЛІТЕРА ЗА ЛІТЕРОЮ

Прямуючи лініями, ти дізнаєшся, про що Давид у молитві просив Господа.

	Е	Т	О	С	Ж	В	Б	
С								І
Н								Е
Р								Е
М								Ц
Е								В
И								Ч
И								Р
	С	Ж	Е	Е	Т	О	О	

Головоломки на цих сторінках склала Ельвіра Цорн.

ГНІВ ХРИСТА

Олексій Мюллер

Гнів – небезпечне почуття, яке може призвести до неправильних учинків. Не випадково Біблія містить попередження: «Гніваючись, – не грішіть» (Еф. 4:26). Ми, люди, у гніві хочемо якнайсильніше помститися. Пам'ятаю, як у дитинстві один хлопчик зачепив мене ногою, а я у відповідь зіштовхнув його з велосипеда. Як ставитися до гніву й що з ним робити?

Пригадуєш, якось Ісус вигнав усіх торговців із храму? Євангеліст навіть згадує, як саме це відбулося: «Зробивши бича з мотузків, Він вигнав усіх із храму...» (Ів. 2:15). Коли я вперше прочитав цей текст, мені зробилося ніяково. На перший погляд здається, що Ісуса тут показали якимось злим. Однак ми знаємо, що Бог є любов, а Ісус є втілення цієї любови. Отже, Ісус навіть під час гніву продовжує виявляти любов. Але яким чином?

Якби ми були тоді у храмі й бачили, як місце молитви й поклоніння перетворилося на збіговисько розбійників і брехунів, то напевно захотіли б знищити всіх, хто там був. Ба більше: Яків з Іваном уже пропонували щось таке вчинити в самарянському селищі, де їх не прийняли на нічліг.

Бог, на відміну від людей, повністю контролює Свій гнів. Господь добрий, милостивий і довготерпеливий навіть до найзатятіших грішників. Ісус не знищує торговців у храмі, а виганяє їх. Христос виражає **гнів** щодо їхнього гріха й водночас – любов, закликаючи їх до покаяння.

Навчися цього в Ісуса. І коли тобі від злоти захочеться зруйнувати все довкола – зупинися, поглянь на Господа і звернися до Нього в молитві. Він обов'язково допоможе.

– Знову цей Петренко мене обзивав, – Ваня влетів у квартиру, гучно грюкнувши дверима. – Сьогодні цей хлопчисько, учора Марія Василівна двійку поставила нізащо. Я ж не списував, це Аніта підкинула мені шпаргалку. А минулого тижня Кирило м'ячем попав мені просто в ніс, а місяць тому...

– Зупинися, Ваню, – лагідно попросила бабуся, – заспокойся, любий. Спершу я тобі обід розігрію. А поки чекаєш, новини розкажу. Пам'ятаєш Тамару Іллівну з п'ятого будинку? Ти до неї ще по огірки нещодавно ходив. Так-от, квартира в неї згоріла. Мало не загинули. Уночі на кухні проводка спалахнула. Усі міцно спали. Добре, що пес Вихор їх розбудив. В останній момент із квартири вибігли. Слава Богу, усі врятувалися!

– Як так сталося, бабусяю?

– А ось як. Ми із сусідками давно їй казали, щоб полагодила розетку на кухні. А вона все відмахувалася, мовляв, нічого страшного. Розетка аж іскрилася, коли ми в неї чай пили. Час минав. А тут дроти замкнуло – і шпалери спалахнули. Квартира згоріла. А викликала б вона майстра, щоб полагодити розетку, то витратила б на це зовсім небагато. А тепер ось як. Тепер ремонт дуже витратний, а сама в родичів житиме.

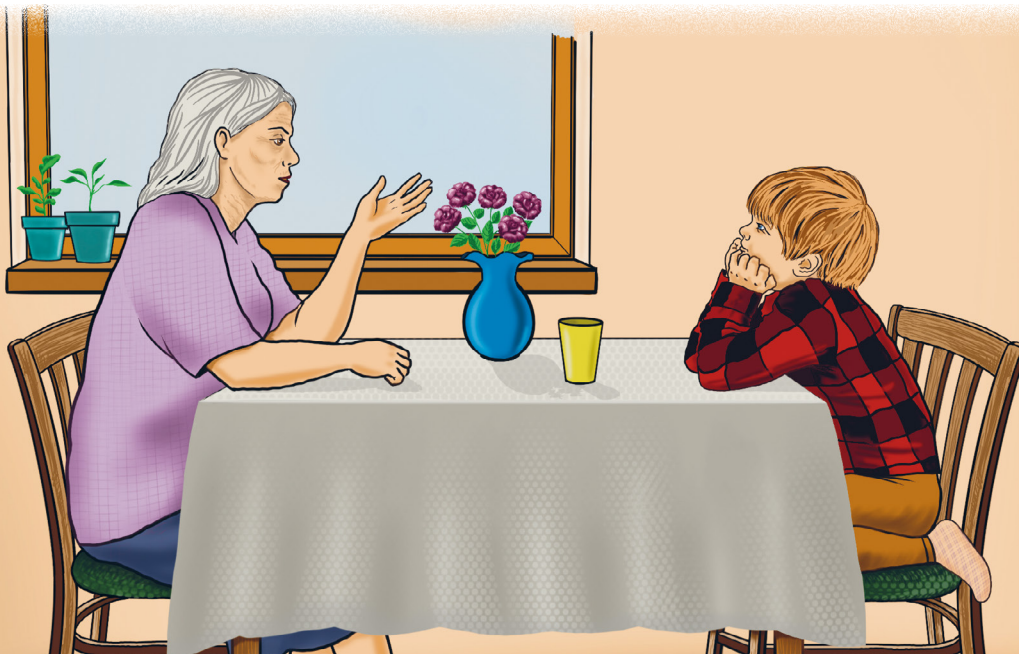
– Так, сумна історія.

– Ще б пак! Так і ти, Ваню, поміркуй, що з тобою відбувається. Ось ти приходиш щоразу та яскриш гнівом на всіх. Як та розетка. Тобі б, онучку, відразу полагодити власну «розетку» – не гніватися на людей надміру, прощати їм.

– Так, бабусяю, ти маєш рацію. Ех, мабуть, якщо з гнівом не розібратися, то й багато втратити можна, еге ж?

– Так, навіть життя згубити. Не пропусти можливості позбутися гріха. Попроси в Господа прощення, щоб Він очистив тебе Своєю святою кров'ю. Він звільнить тебе, любий.

– Дякую, бабусенько, що ти так вчасно мене застерегла про небезпеку гріха!

#ДобреЧипогано

ФАСТ-ФУД

Людмила Редькіна

Привіт, Оленко! Я вже ску-
чив за чимось цікавеньким!
Пам'ятаєш нашу подорож на
станцію «Радість»? Круто бу-
ло, еге ж? Ми багато нового
дізналися!

Петрику! Я така рада знову
тебе бачити! Авжеж, я при-
гадую того хитрого Смарт-
фончика, який хотів поцу-
пити нашу радість... Знаєш,
мені теж так кортить нових
пригод! Продовжмо нашу
подорож?

Звісно! Залишилося тільки
покликати Стежинку, щоб
вона показала нам дорогу.
Стежинко-о-о!.. Стежин-
ко-о-о!..

Ось вона! Ходімо скоріш за
нею! Вона точно приведе
нас туди, де дуже цікаво!

Оленко, поглянь: Стежинка зупинилася біля вели-
кої будівлі. Ой, що це? Дивися, скільки тут кав'ярень
з різноманітними смаколіками... Я щойно зрозумів,
як сильно зголоднів. Погляньмо, що тут можна пе-
рекусити? Гамбургери, чипси, картопля фрі, сендві-
чі, хот-доги, піца, шаурма, донери, роли, вермішель
швидкого приготування... Ого-го, суцільна смако-
та! Таку їжу називають «фаст-фуд» – тобто швидке
харчування. Її швидко готувати і смачно їсти. Ціка-
во, ця їжа так само корисна, як і смачна?

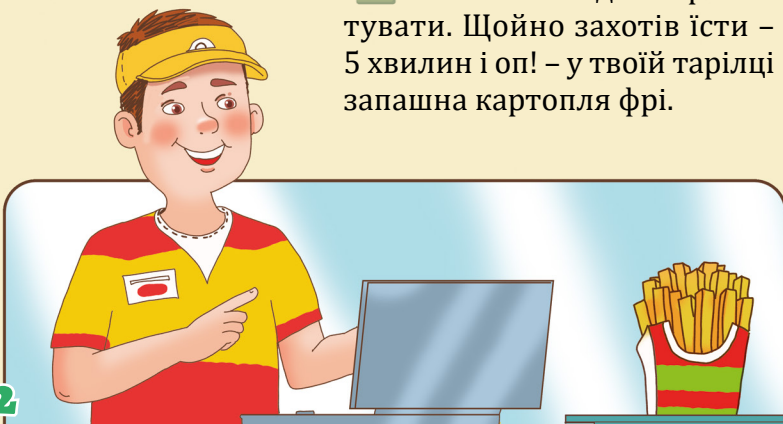

Як фаст-фуд може допомогти людині?

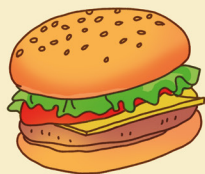
✓ Можна швидко приго-
тувати. Щойно захотів їсти –
5 хвилин і оп! – у твоїй тарілці
запашна картопля фрі.

✓ Можна їсти в дорозі, «на хо-
ду». Якщо тебе кличуть друзі,
і ти зовсім не маєш часу з'їсти та-
рілку борщу, скажи, класно схо-
пити чипсики та побігти грати
на вулицю, жуючи на бігу?

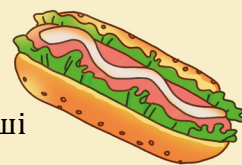
✓ Швидко можна наїстися. Теж
непогано – перекусив, і відчува-
єш, що вже не голодний!

Однак ця їжа не така вже й безпечна... Чому після неї багато дітей потрапляють до лікаря? Агов, Здоров'я, чому ти не любиш фаст-фуду?

— Така їжа містить багато жирів, які дуже сильно шкодять здоров'ю.
— Там також багато солі, яка затримується в організмі, від чого наші органи страждають.

— Ох, а скільки в піці, чипсах, гамбургерах різних харчових добавок! Вони потрапляють у кров, і ми починаємо хворіти.

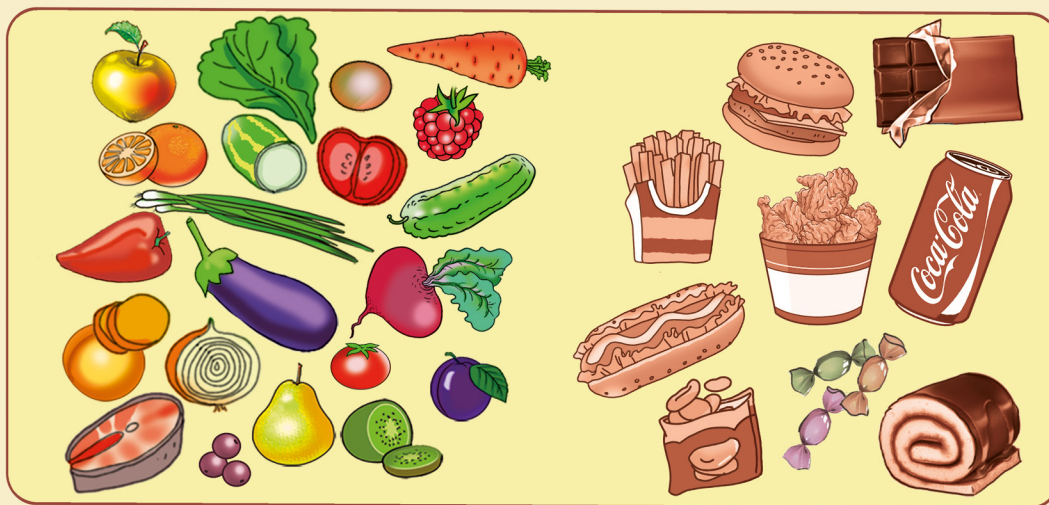
— Ці «смаколики», які взагалі не корисні, призводять до ожиріння. Ти бачив гладких людей? Якщо часто їсти фаст-фуд, то можна набрати зайву вагу.

— Постійно хочеться їсти. У швидкій їжі неймовірна кількість спеціальних добавок, які збуджують апетит. Минає зовсім трохи часу, і тобі знову хочеться щось перекусити.

— Фаст-фуду призводять до хвороб серця та судин, маленьких шляхів для крові. Якщо вживати багато таких страв, можна стати сумним і не мати радості, бо така їжа викликає звикання – ти завжди хотітимеш її з'їсти!

Ось, виявляється, чому багато батьків не дозволяють дітям часто вживати піцу, чипси, картоплю фрі тощо.

А чи знаєш ти, як Бог ставиться до нашого харчування?

У Своїй Книзі – Біблії – Бог говорить, що ми повинні дбати про власне здоров'я й харчування. Він навіть Своєму народові – Ізраїлю – написав, що можна вживати, а що ні, щоб не хворіти.

А як правильно харчуватися, щоб нічого не боліло й бути здоровим?

- 💡 потрібно їсти більше овочів і фруктів;
- 💡 пити достатньо води;
- 💡 намагатися щодня чи через день вживати молочні продукти;
- 💡 також для здоров'я корисні каші.

Порадся з батьками, як харчуватися так, щоб бути сильним і здоровим.

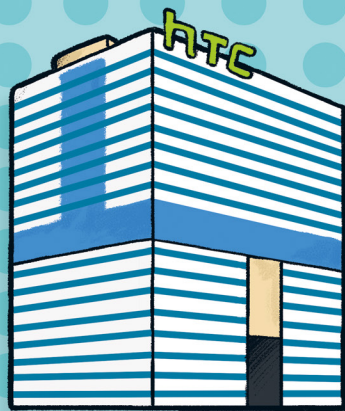
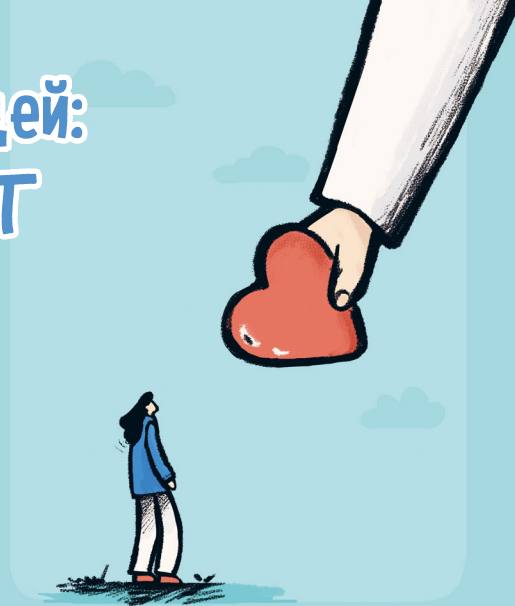
Як ти вважаєш, чи є ще якась користь чи шкода від фаст-фуду? Якщо хочеш поділитися своєю думкою з Оленкою та Петриком, напиши нам!

БОГ У ЖИТТІ ВИДАТНИХ ЛЮДЕЙ: ШЕР ВОНГ

Людмила Редькіна

Привіт! Маю для тебе новину: Бог дуже любить тебе і хоче, щоб у тебе все було чудово!

Цікаві моменти трапляються в нашому житті. Перед нами час від часу постає вибір: узяти чужу річ або ж попрацювати і придбати її; поглузувати над іншою людиною або спробувати зрозуміти її та допомогти.

Уявімо, ти побачив, як у жінки випав гаманець. Що робиш: покличеш її й повернеш чи непомітно візьмеш собі? Або, наприклад, у школі в однокласника побачив гарну ручку, і тобі теж закортіло таку мати. Ти чекатимеш зручного моменту, щоб узяти її собі, чи шукатимеш інші варіанти: попросиш маму придбати ручку, заробиш гроші, допомагаючи по господарству, й купиш її?

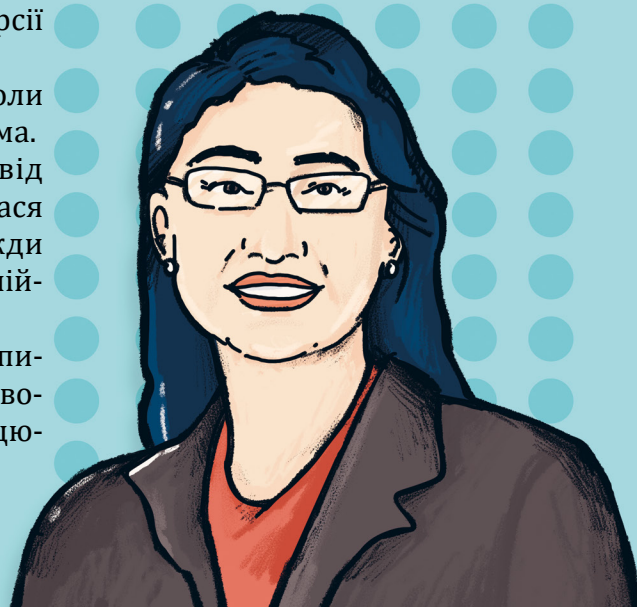
З такими викликами стикається кожен – і дитина, і дорослий. І я колись теж стояла перед вибором: іти у своєму бізнесі напролом чи своїми товарами та фінансами допомагати людям. Коли я працювала над розвитком швидкого інтернету, то думала про тих, хто не може спілкуватися з людьми через фізичні вади чи інші проблеми. Мені дуже хотілося, щоб кожен мав можливість почуватися потрібним і повноцінним.

А тепер познайомимося! Я – Шер Вонг. Мене всі знають як власницю та голову компанії HTC. Моя компанія займається виробництвом смартфонів, навушників, розвиває стартап OnLive, який розробляє мережеві версії для ігор, приставок.

Хоч мій батько був заможною людиною, та він ніколи мене не балував, усі знання та вміння я набувала сама.

Так склалося, що мені рано довелося поїхати від батьків. Але коли тато писав мені листи, я намагалася запам'ятати кожне його слово: він учив мене завжди шукати корінь проблеми й жити з правильними біблійними цінностями. Він змалку водив мене до церкви.

Бувало, мені хотілося з когось посміятися, але я зупинялася і спочатку думала: а чому однокласник так поводить. Або ж кортіло мати коштовну річ, тоді я працювала, щоб її купити.

СВЯТО П'ЯТДЕСЯТНИЦІ

Петро з промовою звертається до народу. Знайди його.

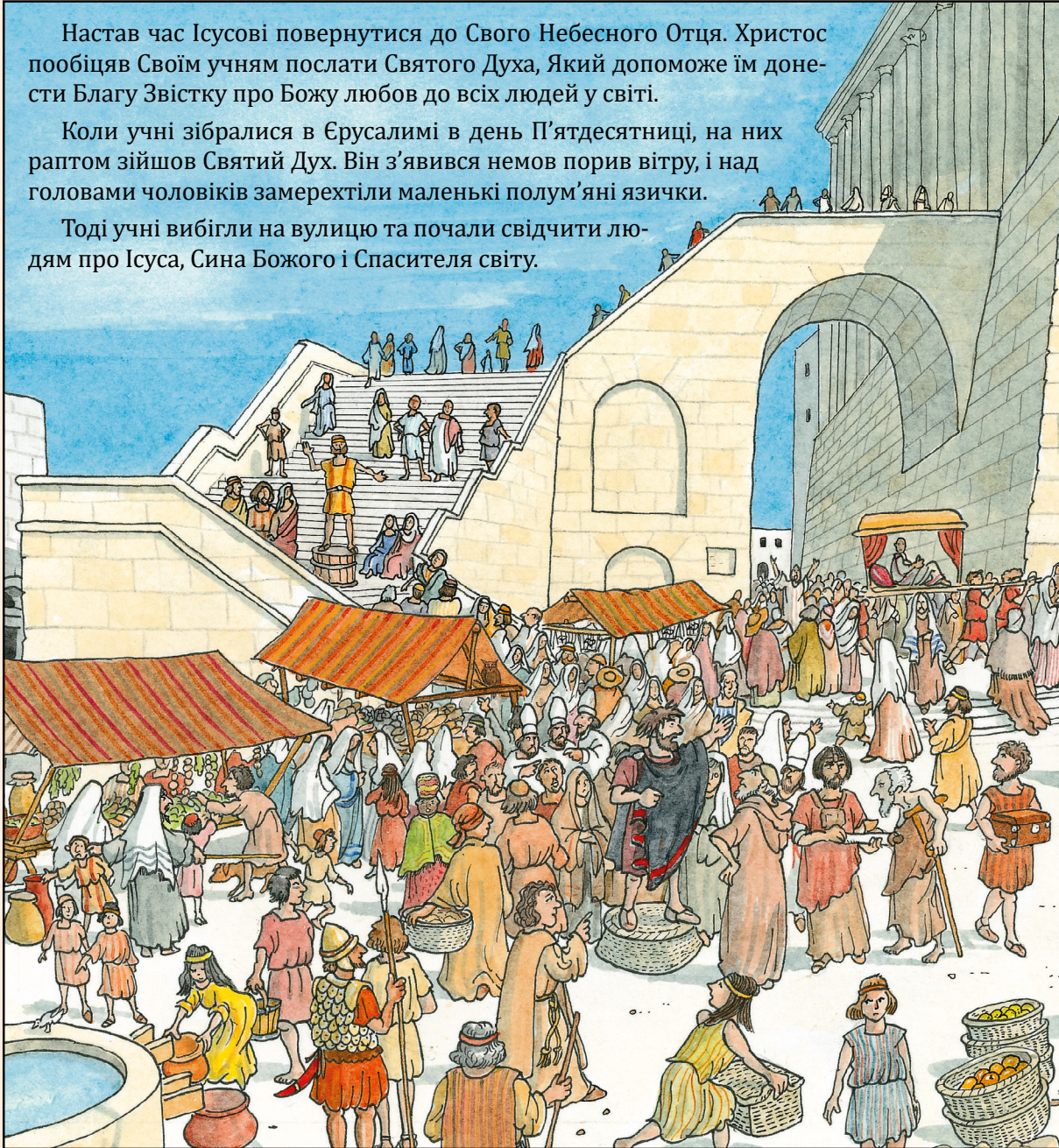
Зненацька учні почали говорити різними мовами. Іноземці розуміють кожне слово, як, приміром, оце подружжя.

Священникам не до вподоби, що учні так сміливо свідчать про Ісуса. За подіями з похмурими обличчями спостерігають 4 священники.

Марія, мати Ісуса, бєсїдує з кількома жінками.

Кульгавий жебрак просить милостиню.

Знайди рабина, який намагається утримати 5 своїх учнів.

Де стоять двоє храмових воїнів?

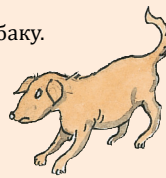
Степан – вірний послідовник Ісуса. Пошукай його в натовпі.

Десь загубилася вівця. Пошукай.

Знайди собаку.

У Єрусалим на свято П'ятдесятниці з'їжджаються люди з усього світу. На базарі вони можуть купити безліч речей:

свіжий хліб

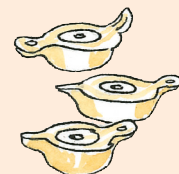
фрукти

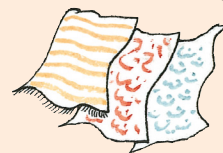
овочі

оливні лампи

ткани килими

Ілюстрації Тетера Кенна

Савл переслідує перших християн. Але після навернення називає себе Павлом і стає ревним апостолом. Він багато мандрує, усюди розповідаючи людям про Ісуса.

Цього римського офіцера несуть у паланкіні.

Цей африканець приїхав у Єрусалим на свято П'ятдесятниці.

ЗЕЛЕНЕ ПОСЛАННЯ ДЛЯ НОЯ

Відійди, будь ласка! Ти загороджуєш мені сонце!
Моє жорстке листя прекрасне в сонячних променях: зверху сіро-зелене, а знизу сріблясте. Воно не опадає навіть узимку. Таких, як ми, називають «вічнозелені». Не дивно, що в античній Греції та Стародавньому Римі саме з моїх гілук плели вінки для вшанування полководців-переможців і чемпіонів спортивних змагань.

Шкода, що ви не побачили мого цвітіння – легкого й запашного, як сама весна. З білими, наче сережки, суцвіттями..

Мене можете не поливати, я чудово витримую посуху. Вбираю корінням кожен краплину з ґрунту. Може, саме тому моя деревина така міцна й важка.

Овальні плоди із соковитою м'якоттю, зелені, чорні або фіолетові (це залежить від ступеня їхньої зрілості), містять олію.

Але не їжте плоди сирими! Вам не до смаку буде їхня гіркота. Краще законсервуйте або приготуйте з них оливу.

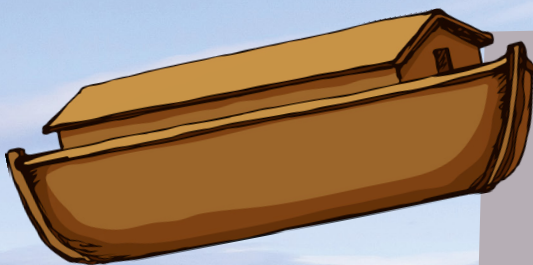

Колись мою оливу цінували дорожче за вино. Її використовували в їжу, для освітлення та лікування. Нею перед змаганнями натирали учасників Олімпіади. Оливою помазували королів, які вступали на престол, і єпископів, які приймали сан.

Походжу я із Середземномор'я. Живу довго. Може, надто довго. Тисячу, іноді до двох тисяч років! Повз мене, як птахи, пролітають віки. Тому не здивуюся, якщо в моєму гаю ходили римський імператор Костянтин або навіть сам апостол Павло.

У Біблії, у книзі Буття, можна прочитати, як Ной випустив голубку з ковчега, коли закінчився потоп. І голубка повернулася з моєю гілочкою у дзьобі. Так мене почали вважати рослинним символом миру.

Ти вже здогадався, хто я? Усе правильно! Я – маслина культурна або олива європейська, або оливкове дерево (*Olea europaea*).

Дракон, ящір, бегемот чи левіафан?

На запитання нашої юної читачки Євангеліни відповідає Сергій Головін – доктор філософії та богослов'я, учений-фізик. Доктор Головін ще й пастор, він проповідує в одній із християнських громад у Києві. А також пише книжки. Одна з них так і називається: «Динозаври в Біблії та історії».

Євангеліна: Хто вони, динозаври – гігантські ящірки чи окремий вид тварин, і чому вимерли? Що Біблія та вчені-християни говорять про динозаврів? У школі вчать, що вони загинули під час вибуху метеорита, але вони, напевно, потонули під час потопу?

Сергій Головін: Динозаврами 150 років тому почали називати гігантських ящірок. До цього називали драконами. Їх відомо близько п'ятдесяти видів. Інші – їхні різновиди. Морських динозаврів створив Бог на п'ятий день, сухопутних – на шостий, трохи раніше за людину. Під час потопу загинули всі сухопутні динозаври – їхні рештки ми знаходимо серед копалин, – окрім тих, що були в ковчезі.

Ящірки ростуть усе своє життя. У ковчезі були молоді динозаври, а тому – маленькі. Тих, що пережили потоп, згадують багато історичних хронік. Але, повторюю, їх тоді звали драконами. Більшість із них вимерла через зміну клімату або їх знищували люди з метою безпеки, збереження худоби та посівів. Деякі: крокодили, ігуани, варани, комодський дракон, – живуть донині. Біблія згадує стародавніх динозаврів під різними назвами понад п'ятдесят разів у дванадцяти книгах.

НЕ БЕГЕМОТ, А ІГУАНОДОН!

У Біблії Бог говорить Йову (Йов, 40:15–19):
Але поглянь на бегемота, якого я створив, як і тебе. Він їсть траву, як віл. Але подивись, яка сила в його стегнах, і яка потуга в м'язах його живота. Він випростовує свого хвоста, подібно до кедра, а жили його клубів переплетені. Його кості – наче мідні труби, а члени його тіла – ніби вилиті з заліза. Він – початок Божих діл, і лише Його Творець може підняти на нього Свій меч.

Слово «бегемот» у перекладі з давньоєврейської мови означає «величезний звір, чудовисько», а не всім відому тварину. На думку дослідників, опис цього звіра дуже підходить до роду ігуанодонів – рослиноїдних динозаврів, що жили на суходолі. Виходить, що Йов на власні очі бачив цих тварин, спостерігав за ними у природі.

ГРОЗА МОРТВ

А ось на яку величезну й дуже сильну водну тварину вказує Бог Йову в тій самій книзі Біблії, у розділах 40 і 41:

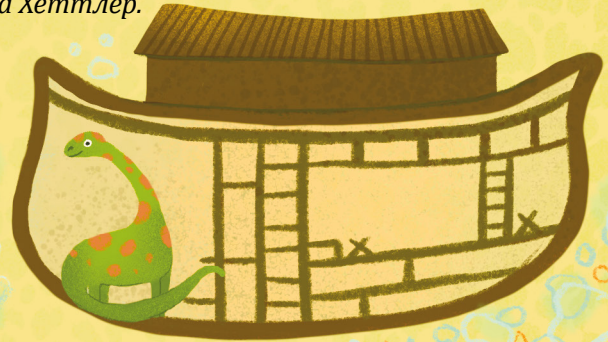
Хіба піймаєш Левіатана вудкою, або може накинеш на його язик волосінь (ліску)? [...] Ряди його зубів викликають невимовний жах. Його спина – то ряди щитів, щільно з'єднаних між собою й запечатаних, наче кременем. Вони один до одного так притиснуті, що не проникає поміж них навіть повітря, – кожен міцно з'єднаний з іншими, тому всі вони щільно тримаються разом, наче моноліт. [...] Коли він піднімається, то тремтять навіть найсміливіші й ховаються від страху. В боротьбі з ним меч відскакує, – нічого не вдіють ні спис, ні стріли, ні кольчуга. [...]

Наче казан, він приводить до кипіння безодню, а море перетворює на котел з киплячим зіллям.

«Левіафан» перекладається з єврейської як «скручений, звитий». Біблія називає його «змієм, що звивається». Учені вважають, що це дуже велика морська рептилія, один із видів стародавніх ящерів, таких як плезіозавр.

Біблія говорить: хай би якими величезними та грізними були всі ці істоти – усіх їх створив Бог, і Він панує над ними, як і над усім Своїм творінням.

Пояснення до біблійних віршів підготувала Олена Хеттлер.

Кен Хем

ДИНОЗАВРИ В КОВЧЕЗІ

Запитання:

Як усі динозаври помістились у ковчег?

Еббі Г., 6 років, Нью-Мексико, США

Відповідь:

Збудуєш його таким: у довжину ковчег має бути триста ліктів, у ширину – п'ятдесят, а у висоту – тридцять ліктів.

Буття, 6:15

Насамперед Бог сказав Ною, яких розмірів має бути ковчег. Можливо, ти думаєш: а що це за міра – лікоть? Я вважаю, що лікоть, який тут вказано, дорівнює приблизно 50 сантиметрам. Тому ковчег був близько 155 метрів завдовжки (як півтора футбольних поля), 14 метрів заввишки (як чотириповерховий будинок) і 23 метри завширшки! Тож ковчег

був справді великим. Інша річ, що, попри наявність сотень назв динозаврів, реально існувало лише близько 50 видів. Отже, усього в ковчезі було тільки сто динозаврів. Але це все одно дуже багато, еге ж?

А чи знаєш ти, що більшість динозаврів насправді були дуже маленькі – розміром приблизно з вівцю? Деякі з них зростом з курку! А представниками нечисленних великих динозаврів Бог міг послати молодих особин, які ще не досягли свого повного зросту. І якщо врахувати всі ці фактори, то я думаю, що в ковчезі було дуже багато місця. Достатньо для динозаврів та інших тварин, яких Бог направив у ковчег, аби врятувати їх від потопу.

ДАВНЯ ІСТОРІЯ

Людмила Калашникова

– Тату, куди ти їдеш? – почувши в коридорі підозріле шарудіння, Славко відразу вискочив з кімнати, де робив уроки, і з цікавістю подивився на батька, який натягував на плечі куртку.

– На вокзал, брата зустрічати.

– Якого брата? Хіба ти маєш брата? – Славко здивувався ще більше.

– Уже маю. Але то давня історія... – усміхнувшись, загадково відповів батько й попрямував до буфету по ключ від їхніх стареньких жигулів.

– А мені з тобою можна? Ну, татку... – одразу знайшовся Славко, і на його обличчі з'явився благальний вираз.

Він ладен був залишити все, особливо уроки, заради такої чудової нагоди покататися на машині. Знаючи, що від прохання сина тепер точно не відкараскатися, батько на мить затримався на порозі і глянув на годинник.

– Ну, гаразд. Тільки хутчіш: раз-два! Поїзд не чекатиме. А дорогою я все розповім.

– Є: раз-два! – викарбував хлопчик, витягнувшись по стойці струнко. – Я миттю!

Задоволений, що без особливих зусиль вдалося напроситися в поїздку, Славко відразу ж закинув на диван свою математику, з розгону вскочив у кросівки й заходився діставати з вішалки тонку куртку. Але це, як завжди, було непросто. Перший стрибок зазвичай був невдалим. Ще раз.

Славко набрав повні легені повітря, готуючись до нового стрибка. Те ж саме. Усе в нього виходить швидко і спритно, окрім метушні із цією вішалкою. Батькові добре, він високий, а йому, Славкові, ще рости й рости, щоб наздогнати тата.

Нарешті після третьої спроби куртка не витримала й сама впала хлопчику до рук. Штовхнувши плечем вхідні двері, Славко вже мчав сходами, дорогою застібаючи куртку. Ох, як йому подобається кататися, спостереігаючи з відчиненого вікна за всім, що відбувається на вулиці, і слухати татові розповіді. А їх він має чимало! Тато тим часом встиг виїхати з гаража, і машина глухо пихкала біля під'їзду.

Хлопчик швидко застрибнув усередину і, пристібнувши пасок безпеки, почав опускати скло. Коротко помолившись перед дорогою, вони рушили.

– Тату, ти обіцяв... ну... про давню історію, – повернувшись до батька головою збуджений Славко.

– Та пам'ятаю я, пам'ятаю, – усміхнувся той. – З тобою хіба щось забудеш?

Повернувшись на центральну вулицю, їхні жигулі взяли курс на залізничний вокзал. Славко приготувався слухати.

– Дядько Олег у дитинстві був моїм найкращим другом, – почав батько. – Напевно, ніхто не мав такого вірного товариша, як я. Нам навіть заздрили. Ми ніколи не сварилися й думали, що до кінця життя ніхто не зможе нас розлучити. Але, виявляється, люди погано самі себе знають, а тим паче інших, навіть власних друзів. От і я не міг тоді припустити, що наша дружба зламається від майбутніх випробувань. Навчалися ми тоді у п'ятому класі, коли у школі проводили толоку. Між учнями влаштували змагання: хто збере більше металобрухту, той поїде в Київ на екскурсію, обіцяли в зоопарк зводити. А це ж наша давня мрія з Олежиком! Ну й вирішили ми з ним будь-що постаратися ввійти до списку переможців.

Удома Олег мав тачку залізму, дуже містку. Загалом, погнали ми з нею по всіх дворах. Заздалегідь домовилися, що всю вагу заліза наприкінці поділимо порівну. Спершу привезли мою купу, нам записали на двох, потім поїхали Олежику вантажити. Але коли здали його металобрухт, Олег раптом з доброго дива не захотів зі мною ділитися і записав усе на себе. Я спочатку подумав, що це він вирішив трохи пожартувати. Тільки «жарт» його, на жаль, виявився гіркою правдою. Ось і вийшло тепер у нього втричі більше кілограмів, хоча гарували ми однаково. Така несправедливість мене просто вбила: мій найкращий друг – і так підступно повівся! Я б ніколи такого не вчинив. Ох і розлютився я тоді на Олега! Утік додому і взагалі не розмовляв з ним, мабуть, цілий рік. Відсів за іншу парту – усе, дружбі кінець!

– І ти через нього не поїхав на екскурсію? – співчутливо запитав засмучений Славко, щиро поділяючи в душі татову образу.

– Не хотілося мені після всього того, що сталося, кудись їхати. Потім, звісно, усе з'ясувалося. Хлопці розповіли про все вчительці, мене теж додали до списку, але я був гордим хлопцем і навідріз відмовився: нехай він їде, – батько замовк, може, знову переживаючи той випадок.

Славка розбирала цікавість, йому кортіло дізнатися про результат їхньої сварки.

– А далі, тату? Ви з Олегом потім помирилися?

– Далі... – батько зітхнув, ніби подумки повернувся з минулого. – Ні, синку, не помирилися. Олежик після канікул перейшов у паралельний клас, напевно, відчував-таки свою провину, але вибачитися не поспішав. Він теж гордий, знайшов собі нового друга, і при зустрічі ми обидва вдавали, що незнайомі. Але якби ти, синку, знав, як довго мені його бракувало... – тато скрушно хитнув головою. – Прикро було, я все чекав від нього вибачень.

– Так... справді неприємна історія у вас вийшла, – сумно зітхнув Славко, засмучений від почутого... Після невеликої паузи хлопчик раптом різко

повернувся до батька: – Але якщо ви вже не друзі, навіщо зараз ти так поспішаєш його зустрічати? – Він не міг зрозуміти батькову логіку.

– Справді хочеш знати? – тато підморгнув здивованому Славкові.

Син одразу вловив у його голосі приховану нотку радості і зрозумів, що попереду чекає цікаве продовження.

– Може, усе в нас так залишилося б і досі, якби не Бог, Якого я знайшов через десять років, а точніше, Він знайшов мене. Я до того часу вже втомився жити з тим тягарем образи. Якимось, розмірковуючи над Писанням, раптом зрозумів, що, ображаючись, я насамперед завдаю великої шкоди власній душі. Адже непростення – такий самий гріх, як злість чи ненависть. І прихована образа може просто зруйнувати мою душу. Олежик, напевно, давним-давно про цей випадок забув, а от я – ні. Чому ж мені так важко пробачити йому, коли Господь мені все пробачив?! Попросив я в Бога прощення і благав про зустріч із другом. І нещодавно зовсім випадково ми зустрілися в місті. Дивлюся, іде якийсь високий чоловік із сумкою через плече. Хода знайома, точно, як в Олега; чубчик вихором, і усмішка така рідна. Я відразу першим простяг йому руку з покаянням, а він мені: «Не треба, Андрію, адже це я тебе тоді образив. Бог навчив мене впокорюватися й визнавати власні помилки. Пробач, будь ласка, якщо можеш, я тоді негарно вчинив». Я розгубився. «Олежику, – кажу, – ти християнин?! А я хотів познайомити тебе з Ісусом Христом». – «Він мій Спаситель і Господь уже майже п'ять років, – відповів мені Олег, не перестаючи усміхатися. – Знав би ти, Андрію, як я сподівався на цю зустріч і який вдячний Богові, що це сталося!» Олег розповів мені, що став місіонером, побував у багатьох країнах, несучи людям Слово Боже. А сьогодні він вирішив заїхати до нас у гості.

За розмовами батько із сином непомітно під'їхали до вокзалу. Потяг саме підходив до перону. Славко помітив, як тато знову захвилювався, як щасливо засяяли його очі.

– Андрію! Брате! – почулося з відчиненого вікна вагона.

– Олеже! – батько підійняв руку на знак привітання.

Славко стояв осторонь, спостерігаючи за двома чоловіками, які по-братськи обіймали один одного, і цієї миті були схожі на тих двох пустотливих хлопчаків-п'ятикласників. Дивився і думав: «От і зрозумій цих дорослих: треба було їм через нісенітницю в дитинстві сваритися, щоб тільки тепер, за стільки років, отак тішитися зустрічі!»

ФИРКА ТА БУЛЬКА

Віра Нова

Жила собі дівчинка Ніна, і мала вона кішку Фирку та собаку Бульку. Фирку звали Фиркою, тому що вона постійно фиркала собі у вуса, ніби вони її лоскотали. А Бульку звали Булькою, бо та весь час булькала із чашки воду і при цьому видавала звук: «Р-р-р».

Булька дуже любила Фирку й завжди захищала її від сусідських собак. Фирка теж любила Бульку й також захищала, щоправда, від сусідських котів. Але найбільше вони любили маленьку господиню Ніну й намагалися її ніколи нічим не засмучувати.

Проте одного разу сталася така історія.

Пішла Ніна з Булькою на прогулянку, а Фирка не захотіла: за вікном дріботів дощ, а кішки дуже не люблять мокрість. Застрибнула Фирка на підвіконня і, помахавши друзям хвостиком, згорнулася клубочком між великими квітковими горщиками.

Фирка встигла добре виспатися, а маленька господиня й Булька все не поверталися. У хаті було порожньо, а від того й незатишно, і Фирка нудьгувала. Щоб хоч якось себе розважити, вона викотила з-під дивана приховану Булькою кісточку і, уявивши, що це мишка, почала нею гратися.

– Р-р-р! – наскочила на Фирку розлючена Булька, яка саме ввірвалася до хати після прогулянки.

«То ось чому хитра кішка не пішла з нами гуляти! – гнівно думала Булька. – Їй потрібна була моя кісточка!»

– Ф-р?! – обурилася Фирка на Бульку.

– Ах ось ти яка?! Ну, постривай! – обурювалася Фирка.

І відтоді почалася між ними ворожнеча.

– Фир-фир-фир! – шипіла Фирка на Бульку, вигинаючи дугою спину.

– Вр-вр-вр! – відповідала їй Булька і стрімголов кидалася на кривдницю.

Фирка високо підскакувала на місці – і навтьоки. А Булька, недовго думаючи, кидалася навздогін.

Ніна сильно хвилювалася за своїх друзів: раптом Фирка не встигне втекти від Бульки, і собака вкусить кішку? Чи Булька не встигне ухилитися від пазуристої Фирки, і кішка чіпне собаку за носа? Але ж Ніні тато й мама подарували Фирку й Бульку. Отже, саме Ніна відповідає за виховання Фирки-задираки й Бульки-упертюхи.

«Що ж мені з вами робити?» – сушила собі голову маленька господиня. Але ні Булька, ні Фирка і слухати не хотіли про мир.

Коли ввечері у великій кімнаті зібралася вся родина, Ніна із сумом запитала:

– Як же мені помирити Фирку й Бульку?

Мама розвела руками. Тато знизав плечима. А бабуся з дідусем похитали головами й безпорадно зітхнули.

Так минув день, далі – інший. А Фирка й Булька, як і раніше, затято ворогували. Але одного вечора маленька господиня раптом запитала:

– А чи правда, що Господь створив усіх звірів?

– Звісно, – погодилися дорослі.

– І Фирку з Булькою?

– Авжеж, – знову підтвердили вони.

– Коли так, отже, Творець знає, як повернути моїм звірятам дружбу! – від радості Ніна не втрималася й заплескала в долоні.

– Ти вважаєш, що Бог захоче це зробити? – поцікавився батько в доньки.

– Звичайно! Ти ж сам казав, що Ісус проти всілякої ворожнечі!

– І ти віриш, що Небесний Батько це зробить? – запитала бабуся.

– Вірю! Адже ти сама розповідала про дива, які творить Ісус!

Тут Фирка з Булькою знову влаштували перегони по квартирі.

– М'яу-у! – кричала Фирка.

– Р-р-гав! – навздогін гиркала їй Булька.

Розігнавши й закривши нарешті Фирку та Бульку в різних кімнатах, Ніна схилила коліна.

– Господи, я знаю, Ти найкращий і все вмієш! Допоможи моїм звіряткам помиритися і більше ніколи не сваритися. Я теж припиню сваритися з Ромкою із сусіднього подвір'я. Вибач мені, будь ласка, в ім'я Ісуса Христа. Амінь.

– Амінь, – підтримали її інші члени сім'ї.

Відтоді маленька господиня щовечора просила дорослих помолитися разом з нею за Фирку й Бульку...

Гуляли якось Ніна та Булька на подвір'ї. Погода була сонячна, тепла, вітерець доносив солодкі квіткові аромати, а птахи наспівували улюблені Нініні мелодії.

Раптом з підворіття вилетіла кішка! А за нею – п'ять великих кудлатих собак! І з таким гарчанням, що дівчинка не на жарт перелякалася. А кішка просто на Ніну біжить.

– Ой! – заціпеніла від жаху дівчинка. – Фирка...

Але Булька не розгубилася й поринула в нерівну сутичку – одна проти п'яťох собак! А Фирка застрибнула маленькій господині на руки і з круглими від жаху очима притулилася до неї. Тут і Ніна схаменулася: як затупає ногами на собачу банду, як закричить – тепер Бульку рятувати треба! Незабаром і двірник дядько Льоша прибіг та мітлою всіх непроханих гостей із двору розігнав.

Ніна та її вихованці повернулися додому скуйовджені, збуджені, а Булька ще і страшенно брудною після бійки. Зате відтоді у Фирки з Булькою стосунки почали налагоджуватися, а незабаром вони одна без одної і кроку ступити не хотіли.

– Як Фирка того дня на вулиці опинилася? – дивувалися тато з мамою.

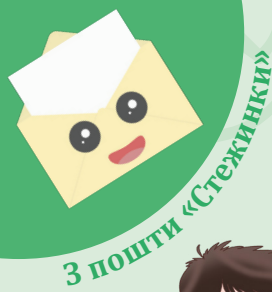
– Оце таємниця, оце загадка! – сміялися дідусь із бабусею.

А Ніна відтоді ні-ні та й знову скаже Ісусу за цю таємницю «дякую»!

Розповідь за згодою автора опубліковано з невеликими скороченнями.

З пошти «Стежинки»

СЕРЦЕ – ДЖЕРЕЛО ЖИТТЯ, А НЕ СМІТТЄЗВАЛИЩЕ

Це наша художниця-ілюстраторка Діна Шельпук. Чи знайдеш ти її малюнки в цьому журналі? Ми попросили Діну розповісти про себе.

Ось уже п'ять років я є однією з ілюстраторів журналу. Зображаючи героїв, уявляю їх своїми друзями або знайомими. Це допомагає мені підібрати кольори так, щоб мої ілюстрації віддзеркалювали всі емоції, які я відчувала, створюючи їх.

«Понад усе, що лише зберігаєш, бережи своє серце, тому що з нього б'ють джерела життя».

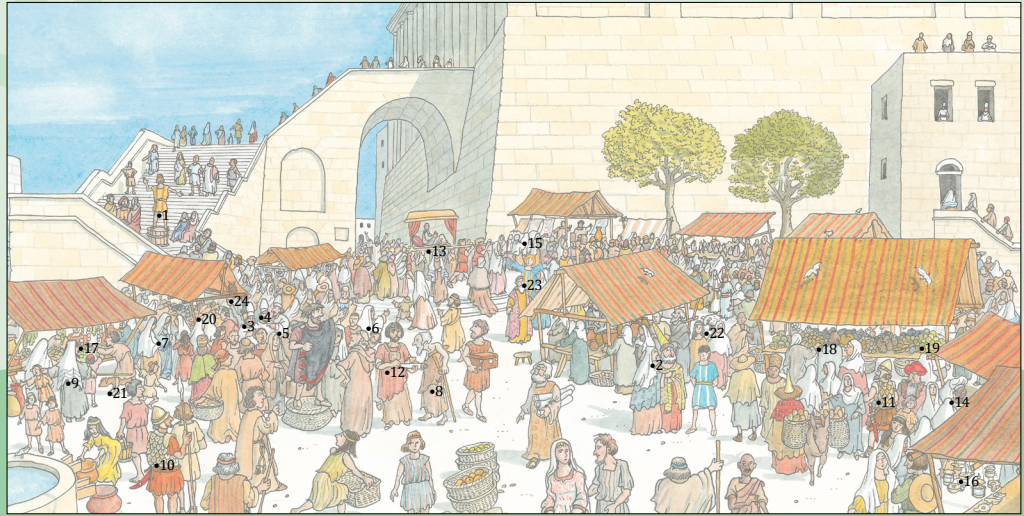
Притчі, 4:23

Цей вірш був моїм улюбленим іще з часів недільної школи. Читаючи його з аркуша, на якому було надруковано лише текст, як людина творча, звичайно ж, подумки домальовувала велике серце, з якого квітами проростає життя. Але, на жаль, про сенс почала думати не відразу.

Тільки зараз я зрозуміла, що сама відповідальна за те, що входить у моє серце. Наповнення мого серця – моя відповідальність! Розуміючи це, серйозно фільтрую свій інфопростір, бо без цього ризикую стати великим сміттєзвалищем, з якого нічого доброго не вийде!

«Покликання Матвія»
Вікторія, 12 років, м. Суми

Стор. 4. Гнів.

Стор. 5. «Поклоніться Тому, Хто створив небо, землю, море і джерела вод» (Об. 14:7).

Стор. 8-9. Ісус прийде на землю знов, ідучи на хмарах.
Дамаск.

«Серце чисте створи в мені, Боже» (Пс. 51:12).

Стор. 12-13. Людина має пізнавати Бога, інакше вибере неправильний шлях у житті.

Стор. 16-17:

Симон Петро 1
Іноземці слухають Іоана 2
Священники 3 4 5 6
Марія 7
Кульгавий жебрак 8
Рабин намагається
утримати учнів 9

Храмові воїни 10 11
Савл 12
Римського офіцера
несуть у паланкіні 13
Африканець 14
Ткани килими 15
Оливні лампи 16

Овочі 17 18
Фрукти 19
Свіжий хліб 20
Собака 21
Вівця 22
Степан 23
Сова 24

СТЕЖИНКА 3/2024

ВІДПОВІДІ:

Християнський журнал
для дітей молодшого та середнього
шкільного віку

Виходить шість разів на рік.

Видається на добровільні пожертвування.

Тираж 25000 прим.

Засновник
РО «УМТ "СВІТЛО НА СХОДІ"»

Головний редактор: Вальдемар Цорн

Відповідальна редакторка: Ганна Назаренко
Редколегія: Олена Хеттлер, Ельвіра Цорн,
Ганна Мікусевиц, Олена Зенченко, Ірина Савченко, Людмила
Редькіна (переклад творчих завдань із російської)

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ, № 23368-13208ПР від 24.05.2018.

Підписний індекс 06597

Адреса редакції в Україні:
РО «УМТ "СВІТЛО НА СХОДІ"», вул. Хорольська, 30, м. Київ,
Україна, 02090.
Телефон: (44) 296-86-39; факс: (44) 296-87-73;
e-mail: info@sns.org.ua

Адреса редакції в Німеччині:
LICHT IM OSTEN, Postfach 1340, 70809 Korntal, GERMANY.
Телефон: +49 711 839908-23; факс: +49 711 839908-4;
e-mail: tropinka@lio.org
Instagram: tropinka_de

Адреса представництва у США:
USA, LIGHT IN THE EAST, P.O. Box 185, Orangevale, CA 95662
Tel.: +1 (916) 3483388, e-mail: liteusa@lio.org

**Оформити підписку на журнал, надсилати листи
й матеріали можна за будь-якою з наведених адрес.**

Пожертвування можна надсилати на адресу:
РО «УМТ "СВІТЛО НА СХОДІ"»,
р/р UA38305299000026006000117462
АТ КБ «Приватбанк» м. Києва,
Код ЄДРПОУ / ІНН: 14300272.

У призначенні платежу зазначити:
«Пожертвування на журнал "Стежинка"», ПІБ, адресу
й номер телефону отримувача журналу.

Пожертвування із західних країн можна надсилати
чеками на адресу редакції у Німеччині або переказами
на банківський рахунок:
IBAN DE07604500500009916425
SWIFT/BIC SOLADES1LBG
Kreissparkasse Ludwigsburg

Номер підписано до друку 26.03.2024.

Надруковано ТОВ «Новий друк»,
вул. Магнітогорська, 1, м. Київ, Україна, 02660.

Обкладинка. Іл. Катерина Правдохіна
Стор. 18–19. Фото © Loris Qfmccl, © Melina Kiefer/unsplash.
com; © Eliane Haykal/ shutterstock.com
Стор. 30. Фото © Діна Шельлук

Комп'ютерна верстка: Ганна Мікусевиц

Цитати Священного Писання наведено з Біблії в перекладі
Р. Турконяка.

© «СВІТЛО НА СХОДІ», 2024.
ISSN 2194-3796

YouTube **stezhynka**

www.sns.org.ua Instagram **stezhynka_ua**

Website **stezh.com**

Привіт, дорога Стежинко!

Мене звать Віра, мені 10 років. Я живу в селі Довгошії. Народилася у християнській сім'ї. З великим захопленням читаю журнал, а також мені подобаються різноманітні завдання.

Я дуже радію, коли приходить «Стежинка», і бажаю, щоб ще більше дітей читали цей прекрасний журнал. Ось мій малюнок улюбленого біблійного героя – Давида.

Віра, 10 років, с. Довгошії, Рівненська обл.

**«Притча про десять дів»
Ліза, 12 років, м. Суми**

ЗА СЛОВОМ ГОСПОДА

О. Мікула

За словом Господа ураз
Засяяли у небі зорі,
Земля вся квітами вбралась,
І хвилями заграло море.

Бог світ для тебе змайстрував,
Живий, чудовий і мінливий,
Життя тобі подарував,
Дав розум, очі, дух чутливий.

Дитино, серцем відчувай
Навколо себе Боже чудо.
Під захистом Його зростає,
А Він тобі хай Батьком буде.